

## SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

### **A városi fák környezetgazdálkodási értékelése és Budapest XI. kerület faállományának fajösszetételi elemzése fakataszter alapján**

**Kepes Dorottya Borbála**

Kertészmérnök BSc, levelező

Környezettudományi Intézet, Agrárkörnyezettani Tanszék

*Belső témavezető:* Dr. Kardos Levente, tanszékvezető, egyetemi docens

*Külső témavezető:* -

Dolgozatom első felében a városi fák környezetre és lakosságra gyakorolt hatásait vizsgáltam levegőtisztasági, klímaszabályozási, biodiverzitási és egészségügyi szempontok szerint. Ezt követően áttértem Budapest városfásításainak főbb korszakaira, majd a parkfákkal és sorfákkal szemben támasztott követelményeket vettem sorra. Röviden kitértem a klímafák és az allergiasemleges fák alkalmazásának ellentmondásaira, majd sorra vettem Budapest leggyakrabban telepített fafajait a 20. végén és a 2010-es évek elején. A kettő között jelentős eltérések mutatkoztak.

A szakdolgozat fő célkitűzése volt a XI. kerület önkormányzati és fővárosi fenntartású fáinak elemzése fakataszter alapján. A kataszter hiányossági miatt az elemzést kifejezetten fajösszetételi szinten végeztem el, külön az önkormányzati és külön a fővárosi fenntartású fák esetében különböző szempontok szerint. Az elemzés céljából felvázoltam Újbuda zöldfelületének jellemzőit, a fenntartási megoszlást az önkormányzat és a Főkert között, majd röviden kitértem a fakataszter szükségességére és jellemeztem a két fenntartó kataszterét a rendelkezésre álló információk alapján. Ezt követően ismertettem, hogy milyen szűréseket végeztem el az eredmények felderítéséhez. Az elemzés során meghatároztam az önkormányzat és a Főkert által nyilvántartott fák fajösszetételét az alapján, hogy mely nemzetségek, fajok és fajták fordulnak elő a leggyakrabban a kerületben, az őshonos és invazív fák milyen mértékben vannak jelen, az állomány hány százalékáról mondható el, hogy klímafa, illetve a parkokban mennyire jellemzőek a mézelő fák. Végül az önkormányzat új ültetéseit szemrevételeztem fajhasználati szempontból.

Az eredmények eltéréseket mutattak a két fenntartó által kezelt területek fajhasználata között. Az önkormányzat esetében magasan a leggyakoribb fafaj az *Acer platanoides* és az *Acer nemzetség* míg a Főkert esetében a *Styphnolobium japonicum* és a *Fraxinus nemzetség* a kiemelkedő. Az önkormányzat esetében az őshonos fák a teljes állomány 40%-át míg az invazív fák a 12%-át teszik ki. Ugyan ez az arány a Főkert esetében az őshonos fáknál 32% az invazívaknál 11,6%. A klímafákat a lombtartás hossza szerint határoztam meg, az önkormányzat esetében állomány 9,7%-áról mondható el, hogy 26 hétnél hosszabb ideig képes tartani a lombját, a Főkert esetében valamivel jobb, 18,2% ez az arány. A parkfák esetében a mézelő fák az önkormányzati fenntartásban nyilvántartott parkfák összeségéhez viszonyítva, 42,77%, míg a kiemelt közparkok esetében csupán 37,9%. Végezetül az önkormányzati új ültetéseknél megállapítottam, hogy nincs jelentős eltérés az eddig is jellemző fajhasználatától. A legnépszerűbb a *Tilia nemzetség* és nincsenek kilátásban új kísérletek a kerületben, például klímafák alkalmazására.